

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 43/2011-41

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika na neverejnom zasadnutí senátu 13. septembra 2011 vo veci prijatej sťažnosti J. R., T., toho času v Ústave na výkon väzby L., zastúpeného advokátom JUDr. P. P., Advokátska kancelária, H., pre namietané porušenie jeho práva zaručeného čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trnave v konaní o žiadosti o prepustenie z väzby podanej 18. mája 2010 vedenom pod sp. zn. 3 Tos 86/2010 takto

r o z h o d o l :

1. Právo J. R. zaručené čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd týkajúce sa požiadavky urýchleného rozhodovania postupom Krajského súdu v Trnave v konaní o žiadosti o prepustenie z väzby podanej 18. mája 2010 vedenom pod sp. zn. 3 Tos 86/2010 porušené bolo.

2. J. R. finančné zadošťačenie nepriznáva.

3. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á zaplatiť trovy právneho zastúpenia v sume 261,82 € (slovom dvestošesťdesiatjeden eur a osemdesiatdva centov) právnenému zástupcovi, advokátovi JUDr. P. P., Advokátska kancelária, H., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Krajský súd v Trnave j e p o v i n n ý uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia v sume 261,82 € (slovom dvestošesťdesiatjeden eur a osemdesiatdva centov) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 7000060515/8180 vedený v Štátnej pokladnici do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Sťažnosti J. R. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. júla 2010 doručená sťažnosť J. R., T., toho času v Ústave na výkon väzby L. (ďalej len „sťažovateľ“), doplnená podaním ustanoveného právneho zástupcu doručeným ústavnému súdu 30. marca 2011, ktorou namietal porušenie svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv zaručených čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 86/2010 v súvislosti s rozhodovaním o jeho žiadosti o prepustenie z väzby podanej 18. mája 2010.

Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 43/2011-24 z 3. mája 2011 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v časti namietajúcej porušenie jeho práva zaručeného čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 86/2010 v súvislosti s rozhodovaním o jeho žiadosti o prepustenie z väzby podanej 18. mája 2010. Vo zvyšnej časti bola sťažnosť odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

Z obsahu sťažnosti a vyžiadaného spisového materiálu vyplynulo, že sťažovateľ je trestne stíhaný v konaní vedenom pred Okresným súdom Trnava (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 5 T 33/2008 pre zločin podvodu podľa § 221 ods. 1 a ods. 3 písm. a) zákona č. 300/2005 Trestný zákon v znení neskorších predpisov. Dňa 18. mája 2010 podal sťažovateľ na okresnom súde žiadosť o prepustenie z väzby na základe nahradenia väzby písomným sľubom, ktorej okresný súd nevyhovel a uznesením z 18. mája 2010 jeho žiadosť zamietol a písomný sľub neprijal. Proti predmetnému uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť. V podaní doručenom ústavnému súdu 22. júla 2010 sa sťažovateľ vyjadril, že o uvedenej sťažnosti nebolo dosiaľ krajským súdom rozhodnuté. V doplnení podania sťažovateľ uviedol, že krajský súd uznesením z 29. júna 2010 jeho sťažnosť zamietol, pričom mu toto rozhodnutie bolo doručené až 30. júla 2010.

Sťažovateľ v označenom postupe krajského súdu videl porušenie svojho práva zaručeného čl. 5 ods. 4 dohovoru, a preto žiadal ústavný súd, aby po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie vo veci rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie jeho práva zaručeného čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 86/2010 o jeho žiadosti o prepustenie z väzby podanej 18. mája 2010, prizná mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 3 500 €, ako aj trovy právneho zastúpenia a prikáže okresnému súdu, „*aby vydal opatrenie, ktorým by neodkladne J. R., bytom T., t.č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby, L. prepustil na slobodu*“, alebo aby „*sám Ústavný súd Slovenskej republiky vydal rozhodnutie, ktorým neodkladne J. R. bytom T., t.č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby, L. prepustí sťažovateľa na slobodu*“.

Krajský súd v zastúpení jeho predsedom vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 1. júla 2011 uviedol, že krajskému súdu bol opravný prostriedok, ktorý sťažovateľ uplatnil proti uzneseniu okresného súdu, predložený 23. júna 2010, pričom o ňom rozhodol na neverejnom zasadnutí 29. júna 2010. Predmetné rozhodnutie bolo predsedníčkou senátu vypracované v zákonom ustanovenej lehote 29. júna 2010 a spisový materiál bol okresnému súdu vrátený 2. júla 2010. Vychádzajúc z uvedeného prezentoval krajský súd názor, že svojím postupom právo sťažovateľa zaručené čl. 5 ods. 4 dohovoru neporušil, pretože vo veci rozhodol včas, „*šiesty deň po nápade veci na krajský súd*“, prijaté rozhodnutie

vypracoval v zákonnej lehote a spisový materiál „*bol vypravený na Okresný súd v Trnave dňa 2.7.2010*“. Ústavnému súdu preto navrhol, aby sťažnosti sťažovateľa nevyhovel.

Vo vyjadrení krajský súd zároveň uviedol, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci samej v zmysle § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Sťažovateľ vo svojom vyjadrení doručenom ústavnému súdu 18. augusta 2011 uviedol, že napriek stanovisku krajského súdu zotrváva na dôvodoch podanej sťažnosti a že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci samej.

Ústavný súd dospel k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci a so súhlasom účastníkov konania od ústneho pojednávania vo veci samej upustil a rozhodol na neverejnom zasadnutí.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

V zmysle judikatúry ústavného súdu obsahom čl. 5 ods. 4 dohovoru garantujúceho právo na osobnú slobodu je aj právo obvineného iniciovať konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho väzby a nariadil prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť

prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou (obdobne III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05).

Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky (okrem iného) na rýchlosť tohto preskúmania a kvalitu preskúmania, čo platí aj v prípade osobitného typu väzobného konania, predmetom ktorého je preskúmanie žiadosti o prepustenie z väzby a jej nahradenie poskytnutou zárukou (záruka subjektu, písomný sľub, peňažná záruka).

Judikatúra ústavného súdu sformulovala stanovisko, podľa ktorého požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (obdobne III. ÚS 345/06).

Z obsahu predmetného súdneho spisu, ako aj z vyjadrenia predsedu krajského súdu vyplýva, že doba samotného rozhodovania krajského súdu o sťažnosti podanej proti uzneseniu okresného súdu o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby a jej nahradenie písomným sľubom predstavovala obdobie od 23. júna 2010 (doručenie spisového materiálu s podanou sťažnosťou krajskému súdu) do 29. júna 2010 (prijatie rozhodnutia), teda dobu 6 dní. Priamo k otázke doručenia rozhodnutia, ktorá bola predmetom námietky sťažovateľa, sa predseda krajského súdu nevyjadril, iba v tejto súvislosti uviedol, že po vypracovaní písomného vyhotovenia rozhodnutia krajského súdu bolo rozhodnutie a spisový materiál 2. júla 2010 „vypravený na Okresný súd v Trnave“.

Podľa ustanovení § 146 ods. 1 vyhlášky č. 543/2005 Z. z. Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov doručovanie rozhodnutia o zaistení osôb alebo majetku zabezpečuje súd, ktorý rozhodnutie vydal. V zmysle záväznej právnej úpravy teda doručenie rozhodnutí prijatých na základe ustanovení 4. hlavy 1. časti zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov („Zaistenie osôb a vecí“) zabezpečuje súd, o ktorého rozhodnutie ide.

Krajský súd teda nepostupoval v súlade so záväznou právnou úpravou, keď sám nezabezpečil doručenie svojho rozhodnutia, ale namiesto neho doručil sťažovateľovi rozhodnutie okresný súd, a to až 30. júla 2010, teda s odstupom 31 dní od jeho vydania. Neprimeranú dobu doručovania treba pripísať na vrub krajskému súdu, ktorého zodpovednosť jednoznačne stanovuje citovaná právna úprava.

Pokiaľ ide o požiadavku urýchlenosti rozhodovania („bref délai“, „speedily“), judikatúra štrasburských orgánov ochrany práva zdôraznila, že ju netreba posudzovať z čisto aritmetického hľadiska, ale je potrebné vždy zohľadniť aj podmienky a okolnosti každej konkrétnej veci (Sanchez-Reisse c. Švajčiarsko z roku 1986).

Celková doba konania až do doručenia rozhodnutia sťažovateľovi (spolu 37 dní) tak o niekoľko dní presiahla judikatúrou akceptovanú dobu jedného mesiaca väzobného konania na jednom stupni súdu. Navyše, v rámci celkového konania na jednoduchý technický úkon - doručovanie rozhodnutia po jeho vydaní pripadla doba až 31 dní. Ústavný súd v tejto súvislosti už vo svojej judikatúre upozornil, že za významné treba považovať aj obdobie, počas ktorého trvalo doručovanie väzobného rozhodnutia (pozri rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Kučera v. Slovensko zo 17. júla 2007; I. ÚS 94/06, III. ÚS 16/09).

Odkazujúc na uvedené závery ústavný súd konštatuje, že požiadavka neodkladnosti rozhodovania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby dodržaná nebola, a teda právo sťažovateľa zaručené čl. 5 ods. 4 dohovoru v konaní krajského súdu vedenom pod sp. zn. 3 Tos 86/2010 porušené bolo (1. bod výroku tohto nálezu).

Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhol ústavnému súdu, aby zároveň prijal rozhodnutie o jeho neodkladnom prepustení z väzby na slobodu.

Konštatovanie porušenia ústavnosti v uvedenom prípade spočívajúce v porušení požiadavky urýchleného rozhodovania týkajúceho sa žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby a jej nahradenie ponúknutou zárukou nie je dôvodom na zrušenie označeného uznesenia a na následné vydanie príkazu na prepustenie sťažovateľa na slobodu. Toto

porušenie ústavnosti totiž samo osebe nemohlo mať dopad na kvalitu uznesenia z hľadiska jeho konformnosti s ústavou (pozri obdobne III. ÚS 345/06, III. ÚS 424/08). Z dôvodu absencie príčinnej súvislosti teda ústavný súd sťažnosti v tejto časti nevyhovel (5. bod výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľ v sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 3 500 € a výšku požadovaného zadosťučinenia odôvodnil argumentáciou o porušení požiadavky urýchlenosti rozhodovania väzobných vecí, napriek právnej nenáročnosti prerokúvanej veci a nemožnosti obnovenia stavu pred porušením práva.

Ústavný súd pri rozhodovaní otázky priznania primeraného finančného zadosťučinenia aplikoval zásadu spravodlivosti, zohľadnil konkrétne okolnosti prípadu a zároveň sa riadil úvahou, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou. Zohľadniac charakter porušenia garantovaného práva, ktorým bolo v podstate „*oddialenie ochrany*“ poskytovanej čl. 5 ods. 4 dohovoru, považuje ústavný súd za dostatočné konštatovanie porušenie označeného práva sťažovateľa zaručeného dohovorom, tak ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu, a preto mu primerané finančné zadosťučinenie nepriznal (2. bod výroku nálezu).

Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadal priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom v sume 261,82 €.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov právneho zastúpenia zodpovedá sume vyčíslenej podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004

Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Ústavný súd preto priznal právnomu zástupcovi úhradu trov právneho zastúpenia celkovo za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2011 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti) v sume 2 x 123,50 € a k tomu náhradu režijného paušálu v sume 2 x 7,41 €. Úhrada bola preto priznaná spolu v celkovej sume 261,82 €. Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je povinná zaplatiť na účet ustanoveného právneho zástupcu sťažovateľa JUDr. P. P., Advokátska kancelária, H., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov) kancelária ústavného súdu (3. bod výroku tohto nálezu). Krajský súd je povinný uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia v sume 261,82 € na účet Kancelárie ústavného súdu, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (4. bod výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. septembra 2011